

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3-80, u maloprodaji 12 fl. pojedini broj. OGLAŠI primaju se u upravi lista trg. Cuztoza 1.

HRVATSKI LIST

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Cuztoza 1. Uredništvo: Sijanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju.

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina IV.

U Puli, ponedjeljak 14. siječnja 1918.

Broj 906.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja: S obe je strane Brente bila prelazno povišena jakost artiljerije. Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJESTAJ.

Berlin, 13. siječnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Istočno i sjeveroistočno od Armentieresa kao što u području od Lensa bila je engleska topnička djelatnost preko dana živahna. I u drugim je odsječcima oživjela na mahove.

Bojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Na mnogim mjestima fronte topnički bojevi. Jaka francuska odijeljenja, koja su provalila sjeverno od Reimsa, u Champagne i sjeveroistočno od Avocourta na izvidjaje, bila su suzbijena u bojama iz bliza. Jugozapadno od Ornesa unijelo nam je poduzeće zarobljenika.

Bojna skupina vojvode Albrechta württembergoga: Na istočnim visinama Moze i u srednjim Vogezi privremeno povišena paljbena djelatnost. — U bojnim smo zračnim bojama oborili jučer 6 neprijateljskih ljetala i 3 pripeta balona.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonska i talijanska fronta: Položaj nepromijenjen.

Prv. majstor glavnog sijela Ludendorff.

NEPRIJATELJSKI IZVJESTAJI.

Talijanski:

11. siječnja: Topovska je palja bila žučna u Judikarijskoj dolini, na fronti visoravnice Asiagote u predjelu Col Caprile, Monte Pertica i u predjelu Monte Asolone. Zapadno od Cava Zuccherina je uspješno usredotočena vatra naših mužara prisilila neprijatelja, da napusti nekoliko komada jaraka. Uzmičuće neprijateljsko odjeljenje uzeto je pod jaku strojepuščanu i puščanu vatra te je pretrpjelo znatnih gubitaka. Kroz dan je povoljno vrijeme pospješivalo ljetalačku djelatnost.

Iz Rusije.

Komesar Trocki, ta velevažna ličnost u današnjoj Rusiji, prisustvovao je mirovnim pregovorima. Govorljiv i pun prijetnja za sve imperijaliste svijeta, došao je da pregovara sa središnjim vlastima, čija je vojnička snaga danas na vrhuncu svoga razvoja. Sto se sve događa u Rusiji, ne može se prosuditi, jer vijesti su još uvijek pune protuslovlja. Govorkalo se, da namjerava Lenin, glava boljševičke proturevolucije i sadašnje vlade, ostupiti, sad se međjudim sve opet slišalo i vlada dobro poznati mir — pred olujom. Rascjepkana je Rusija, građanski je rat u punome jeku, a granice su ruske države nezaštićene i bez vojske. Odnosaj između ukrajinske i boljševičke vlade nije baš prijateljski unatoč svim vijestima o sporazumku, ali ni jedna ni druga od ovih dviju država nije danas sposobna i nema toliko snage da nadvlada onu drugu i da joj narine svoje nacрте. U doba carizma pitali su se ruski proroci i mislioci — kamo juriš Rusijo? danas može samo puka jeka da odgovori: nizbrdo se valjam.

Stockholm, 12. (D. u.) Posebni petrogradski dopisnik lista „Politiken“ zasjegurava, da je broj članova organizovane boljševičke stranke od mjeseca srpnja dalje poskočio od 250.000 na pol milijuna.

London, 12. (D. u.) „Daily News“ javlja iz Petrograda, da su pregovaranja medju ruskom i ukrajinskom vladom dovela do ujedinjenja.

Petrograd, 12. (D. u.) Odjeljenja su boljševika zaposjela kolodvore Balčevo i Novoskaja. Kako se javlja iz Kijeva, otpor se protidišnjoj radi širi. Medju četama središnje rade vlada uzbuđenje.

* Antanta da je spremna. Ministar je Churchill držao pri dneru, kojemu je na čelu stajao američki poslanik, govor, u kojem je naglasio jedinstvenu odlučnost britskog i američkog naroda, kaošto i ostalih saveznika. Oni da su objavili svoje ratne ciljeve jasno i bez straha. Najbližnji cilj je sada, da se te ciljeve narine neprijatelju. Velika će Britanija dati sve ono, što može da dade. Njemačke ćete putuju sada sa istočne fronte na zapadnu. Antanta da je spremna i čeka puna pouzdanja.

* Amerikanska brodogradnja. Reuter javlja iz Washingtona: Predsjednik americkog ureda za paroplovidbu obznanjuje, e se cijeni, da su Udružene države u god. 1917. sagradile 4 i pol milijuna tona brodovnog prostora. U državi ima 118 brodogradilišta. U ožujku bijaše u državi 146 škvera. Sada je u gradnji 716 škvera, od kojih je 95 postotaka dovršeno. Dvršen da je načrt za namještenje 300.000 radnika. Hurley drži, da se tijekom ove godine imaju u svakom škveru dograditi 2 drvene ladje, dok bi se u svakom škveru, koji je odredjen za gradnju željeznih brodova, imalo sagraditi 3, po mogućnosti i 4 željezna broda.

* Francuzi će i Englezi već saznati tekst češke deklaracije. „Ostdeutsche Rundschau“ piše: Makar je Austrijancima i ostalim srednjim Evropljanima ostao tekst češke rezolucije nepoznatim, Francuzi će, Englezi, Talijani i ostali njihovi saveznici sasna dobro o njoj doznati. Sto će pak sad reći mudri političari kod vlade? „Dne 6. siječnja obdržavala se u Pragu samo posavjetovanja i odluke. Sad će nadoći provajanje tih, a to je najvažnije.“ Gospodarski su Česi zakrivil glad u Krušnim gorama, a ovdje se ne smije čekati. Nijemci moraju napokon poduzeti nešto odlučnoga kod vlade, ali odmah. — Odakle znadu Nijemci tekst naše deklaracije? pridodaje „Venkov“.

* Još o manifestu češkoga naroda. „Venkov“ javlja: Predsjednik je češkog saveza, zast. Stanjek intervenirao ponovno kod ministra-predsjednika dra. viteza Seidlera glede objave vijesti o praškom sastanku čeških zastupnika i zaključene deklaracije. Ministar je predsjednik proglasio, da nije moguće molbi udovoljiti, jer da smatra objavu češke deklaracije u sadanje doba, kad su u toku mirovna pregovaranja u Brestu Litovskom, za veoma škodljivu i upravo štetonosnu za mirovna pregovaranja.

* Francuska novinarstvo o mirovnim pregovaranjima. „Havas“ javlja iz Pariza: Listovi prate događaje u Rusiji sve većim interesom, no u prosudjivanju još se nekako suzdržavaju. Pojedina su glasila mišljenja, e je dio maksimalista iskreno voljan, da podje ususret njemačkim zahtjevima. „Homme libre“ primjećuje, toliko je sigurno, da Njemačka ne želi posebnog mira sa maksimalistima, pošto bi ovaj mogao biti samo na smetnju kasnijim mirovnim pregovorima. Nijemci da su skroz i skroz zadovoljni, podje li im za rukom, da uporabe maksimaliste kao za posrednike kod rasprave s antantom. — „Petit Parisien“ velli, da je njemački kancelar pridržao za sebe prave uzroke, zašto ne će da ide u Stockholm. On želi, da se sustanci obavljaju pod njegovim nadzorom, i da bude javnost o tečaju konferencije samo u malenoj mjeri obavješćivana, a osim toga ustraje on kod svojih zahtjeva glede zaposjeduća tuđih pokrajina. Pučki povjerenici da su očitro raspoznali položaj. Stoga su opet uznastojali, da stupe s Ukrajinom u dodir i pokažu naprama ustavotvornoj skupštini drugo držanje. Na svaki se način može kazati, da je Njemačka od posebnog mira dalje, negoli je bila prije četrnaest dana. List „Matin“ vidi u izjavama njemačkog kancelara priznanje faktičnih nesuglasica. Za njega nije bilo ugodno, velli list, kadno je morao kazati, da njemački izaslanici u Brest-Litovsku nijesu našli Rusa i da su morali priznati ukrajinsko zastupništvo. „Matin“ se pita, da li se Njemačka zaista boji, da ide u Stockholm. Glede mogućnosti ofenzive na zapadnoj fronti list je mišljenja, da njemački državnici ne očekuju od nje nikakova osobita uspjeha. „Gaulois“ piše, e bi Nijemci tek tad pristali na to, da idu u Stockholm, kad bi bili sigurni, da će onamo doći i zastupnici antante.

* Rat do godine 1920? „World“, list, koji izlazi u New-Yorku, piše: Kad bi snaga Amerike imala da odluči svjetski rat, to nije moguće, da bi Ujedinjene države napele svu svoju snagu pred godinom 1919. Amerika mora svladati ogromnu zaprijetku: atlantski oceän. U Engleskoj pravom drže, da Amerika ne bi na nikakav način mogla svim silama nastupiti u bojovima, koji bi se god. 1918. imali obnoviti u Francuskoj. Antanta će godini 1919. postići većih uspjeha, negoli u godine 1918. Mjerodavne osobe sude, da će se mirovni kongres moći sastati godine 1920. Tako piše urednik imenovanog lista Linediv, koji je boravio u Europi.

* Japanski car britskim feldmaršalom. Prema vijestima iz Berna, engleski je kralj podijelio japanskom caru prigodom nove godine čast britskog feldmaršala. Japanski je car na to imenovao engleskoga kralja japanskim feldmaršalom.

* Novoorganizacija engleske admiralitete. Reuterov ured javlja: Novoorganizacija je admiralitete provedena. Novi su članovi: Kontreadmiral sir Sidney Freemantle i kontreadmiral Hope. Odstupaju: Artur Pease, ravnatelj sjeveroistočne željeznice, kontreadmiral Heinrich Olivier i kapetan George Godfrey Paine.

Političke vijesti.

„Vlada radnika i seljaka“ bez seljaka.

„N. Zürcher Zeitung“ piše: Sloga sa moćnim seljaštvom u zemlji, za kojim teži Leninovo „pučko povjereništvo“, nikako još ne će da polazi za rukom. Pristaše zavoda Smolni sazivlju u posljednjih ovo nekoliko nedjelja već drugi seljački kongres — prot seljačkom savezu čitave Rusije — priredjuje se ovo i ono, ali „javno mišljenje“ „siromašnijeg seljaštva“ (nova riječ iz boljševičke socijologije!), za kojim maksimaliste toliko žude, nikako ne će du izbije na javu. U posljednjem seljačkom kongresu, koji se je obdržavao u drugoj polovici mjeseca prosinca, došlo je do raskola, i svaka je od onih dviju skupina obdržavala svoje sjednice u posebnim prostorijama. U jednoj od zajedničkih još sjednica prihvaćena je sa većinom od 369 proti 321 glasu rezolucija, koja se najodlučnije ograđuje proti atentatu na ustavotvornu skupštinu i proti uapšenju nezinih članova. Socijalistički list „Djen“, koji pripoćuje te brojke, javlja nadalje, da su Trockomu, koji je bio prisutan u onoj skupini, izaslanici u lice dovikivali: „krvniče!“, „njemački agente!“ i mnogo toga slična. Trocki se je međjutim uspeo na govorničku tribinu, a jedan je od članova takozvanih lijevih socijalnih revolucionaraca poviknuo: „Pučki povjerenik Trocki hoće da se izjavi o miru!“ Ogorčeno: „Ne ćemo da ga slušamo!“, „Dolje s njim!“ zaorilo je iz redova izaslanika, a predsjedništvo kongresa, koje se je preko dvadeset časaka trudilo, da utiša buku, moralo je konačno popustiti. Trocki je morao saći sa govorničke tribine i pošao u ratnji skupine takozvanih lijevih socijalnih revolucionaraca u drugu dvoranu. Preostali su ih izaslanici pratili raznim povicima, a kongres je nakon toga nastavio svoje rasprave.

„Stara se vremena“ vraćaju?

„Slovenski narod“ donaha, da se u zadnje vrijeme u stanovitim krugovima marljivo kolportira glasina, da će Kranjska 15. ili 20. veljače biti opeta proglašena užim vojnim područjem, jer da je tobože to iz gospodarstvenih kao i političkih razloga potrebno. Nama se čini — piše „Slovenski narod“ — ovo govorkanje upravo nečuveno: fronta teče daleko od Kranjske i pod božjim suncem ne bi našli vojničkog razloga, s kojega bi kranjska pokrajina imala opeta doći pod vojničku oblast. Uže vojno područje postoji, kako se nadamo, isključivo iz vojničkih razloga. Ako kolporter imenovane glasine naglašuju, da će Kranjska iz gospodarstvenih ili dapače iz vojničkih razloga postati opeta ratnim područjem, imputiraju vojničkoj oblasti, da će učiniti nešto, što je nespojivo sa zakonom i pravednošću. Da bi stanovita gospod arada vidjela slovensku pokrajinu pod „uspješnijim“ pritiskom, to naravno vjerujemo; da bi ali vojničke oblasti bile voljne služiti nacrtima, koji nijesu u nikakovom savezu sa vojničkim stvarima, toga ne možemo i ne ćemo vjerovati, dok nas činjenice ne uvjere, da smo se prevarili.

Balfour o engleskim ciljevima.

Engleski ministar za izvanjske poslove, lord Balfour, držao je u Edinburgu velik govor o antantinim ratnim ciljevima. Rekao je medju ostalim i ovo: Nitko, koji čita historičke dokumente, nemože reći, da se je duh, koji je proživao Englesku i njezine saveznike, u bilo kojem smjeru promijenio. Nijesmo stupili u rat radi egoističkih ciljeva, te se nećemo do kraja boriti, da ostvarimo takve ciljeve. Prije negoli su Nijemci uvidjeli, što zapravo znači za njih rat; bio je sadržaj njihove filozofije taj, da je rat volja božja, da znači napredak po čovječanstvo, da je pobjeda jačega nad slabijim zato tu, da zasigura napredak, te da uspjeh boja zahtjeva nagradu. Na svaki se način ne može smatrati preokretom na bolje, da Nijemci sada prijanjaju uz mir, uz međunarodni obranički sud i uz međunarodno ujedinjenje u svrhu sprječanja budućih ratnih katastrofa. Time nije nikako dokazano, da su si Nijemci svjesni toga, da njihovi čini moraju pobuditi ogavnost. Nato je Balfour podao pregled njemačkog postupanja u Belgiji, te je uputio na to, da Njemačka odbija svaku odštetu i da hoće

ovu pokrajinu tekar onda ostaviti, kada njezina industrija bude uništena, a pučanstvo iskorijenjeno. Balfour je nastavio: Sto stoji dakle miru na putu? Ponajprije činjenica, što se ratni ciljevi obje strana ne mogu dovesti u sklad. Neprijatelji se bore kaš za protivno od onoga, za što se mi borimo. Mi znademo, da se njemačke mladiće vodi na bojište, da je njemačko gospodarstvo potkopano, da su njemačke financije uništene, a to sve samo zato, da se sprječiti, kako bi se godine 1871. počinjena nepravda popravila, kako bi se talijansko jedinstvo dovršilo i kako bi se od predja njemačkog cara godine 1792. počinjena nepravda, razdoba Poljske, opeta popravila. Naši neprijatelji nastavljaју rat, da povrate Turskoj Mezopotamiju i Arabiju, da Jerusolim opeta dovedu pod carigradsko gospodarstvo i da Grčku opeta predade onima, koji su je izdali. Balfour je zaključio: Rane se Rumunjske moraju izliječiti, Crnogori se mora zamčiti odšteta, a narodni elementi središnjih vlasti, koji su uslijed njemačkog shvaćanja o pravu i kulturi bili tlačeni, moraju dobiti mogućnost, da žive svojim vlastitim životom. Radi sebičnih svojih ciljeva hoće Njemačka, da okupa svijet u krvi i da neutralcima naprti patnje, koje su u nekom obziru tako velike, kao one ratujućih stranaka.

Papa za Lloyd Georgea?

Pod ovim naslovom donasa berlinski list „Tägliche Rundschau“: Veoma se čudnovato izražaju vatikanu blizu stojeći listovi o novomu govoru Lloyd Georgea. Katolički „Corriere d'Italia“ veli, da znači govor Lloyd Georgea važan korak prema miru, jer da u bivstvu sardžaje sve mirovne formule papine note. „Osservatore Romano“, glasilo vatkana, također veli, da bi Lloyd Georgeov govor mogao značiti početak svršetka rata. Engleska je rekla šta hoće, te je odstranila nemalo balasta. Što ostaje, to se predložima grofa Czernina tako jako približuje, da bi upravo lako moglo služiti kao temelj za daljnji razgovor. „Tägliche Rundschau“ dodaje tome, da bi se papa, prisvojivši si temeljna načela Lloyd Georgea, postavilo u protuslovlje sa čuvstvima i uvjerenjem sveukupnog njemačkog naroda i svih njemačkih katolika. Ako u vatikanu toga još ne znadu, neka se o tom osvjedoče iz jednodušnog pisanja čitavog njemačkog novinstva katoličkog centra.

Domaće vijesti.

Općinski ured za posredovanje radnje traži domaće, žene za gladjenje rublja i pralje, koje su nezaposlene, kojima će poslodavci priskrbiti legitimaciju za boravak u Pull. Gornji ured ima na raspolaganje: 1 zidara, 1 pekara i 1 nadničara (dodavača), koji trebaju legitimaciju za boravak u Pull. Informacije i upiti daju se kod općinskog ureda za posredovanje radnje (Municij, II. kat, od 8 do 2 popodne).

Za nedostupne vojnike. „Venkov“ piše: Odluka 10. o djela ratnog ministarstva, broj 254 do 562, od dne 15. studenoga veli: Molbe pojedinih osoba, koje su rođene u god. 1867 do 1868, za premještenje u ono mjesto ili u blizinu onoga mjesta, gdje su pred nastupom službe bile stalno namještene, ili vršile svoje gradjansko zvanje, neka se zajedno sa svim prilozima, koji su potrebni radi uvažanja molbe, ovamo predlože. To vrijedi također za slučajeve, gdje se dotično

mjesto boravka nalazi u opsegu armade. Dakle je dozvoljeno, da pučki ustaše, koji su rođeni u godinama 1867 i 1868 kod svojih zapovjednika (naravno pri raportu) podaju molbu, e bi bili premješteni za vršenje službe u ono mjesto, gdje su živjeli, prije negoli su nastupili službu. Zapovjednik mora tu molbu predložiti ratnom ministarstvu.

G. k. tvrdjavni povjerenik oglašuje: Nedavno desio se slučaj, da su nepoznati zlikovci odušili nekoliko stupova u gradji se nalazeće telefonske svjeze. S obzirom na veliku važnost, što ju imaju državne telefonske i brzopadne nasade uopće, a napose za nastavak rata, upozorava se općinstvo, da odustane ne samo od svakog oštećenja spomenutih nasada i od onih u gradnji, i od svakog zlobnog prekinuća bilo uslijed krađe ili oštećenja, nego i da zadržava i s mjesta prijavi bližnjog redarstvenoj, oružničkoj ili vojničkoj oblasti sve one, koji bi bili zatečeni na djelu, odnosno u posjedu predmeta državnih brzopajava i telefona. Pri tom se upozorava, da je svako zloбно oštećenje i propuštenje prijave kaošto i svako pogodovanje zločinača zakonom zabranjeno pod prijetnjom tamnice i suda, radi li se o samom okorišćenju dotičnih ukradenih predmeta. S obzirom, da su uslijed teških današnjih prilika takova nedjela još teža, bit će krivo kažnjeni svom po zakonu propisanom strogošću.

Jedno pitanje. Pod naslovom „Čudni patriotizam“ javlja osječki „Jug“, da na tamošnjoj madžarskoj gimnaziji predaje jedan hrvatski nastavnik. Ovom prilikom treba upozoriti hrvatsku javnost, da izvidi koliko hrvatskih nastavnika predaje (je predavalo) na njemačkoj privatnoj gimnaziji u Sarajevu. — Sarajlija.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispjele ribe prodati će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici živežnih karata počevši od broj 4001 unaprijed.

Milodarci za našu srednju školu u Pull. Položeni su preko uprave našeg lista, za našu srednju školu u Pull, sljedeći doprinosi: Sakupljeno po gg: B o ž u M e z u l l i ć, M. Mežnar i A. Mikovilić, medju našim radnicima kod strojne dvorane u c. i kr. arsenalu K 245.— Darovaše: po K 15: Marlj Trappan; po K 12: Antun Mikovilić; po K 10: Božo Mezullić, Josip Cukon, Ante Račić, Jakov Kirac, Miho Mežnar, Stjepan Mežnar, Gjuro Lorencin, Raimund Langer, Ld: Hanzlik, J. Vlasak, Mikula Prša; po K 8: Splro Rubinić; po K 5: Blaž Rosanda, Ante Uračić, Mate Lorencin, Ratomir Pokora; po K 4: Antun Dermet, Franjo Cerlenko; po K 3: Mate Premate, Mikula Lorencin, H. Sević, Franjo Fausel; po K 2: Nikola Premate, Petar Crnodori, Ivan Voljak, Antunin Janček, Ante Jukopila, Stipan Voljak, Luka Sebelja, Luka Bulić, Josip Blašković, Srećko Hero, Josip Matejček, Ivan Cukon, Ivo Radović, Josip Udovičić, Franjo Brezina, Vacha, Jeroslav Supita, Antun Sansa, Jakov Bubić po K 1: Mate Sirola, Ivan Učeta, Mate Sebellić, Josip Mišković, Josip Družeta, Ivan Cernobori, Ivan Bulić, Martin Sirola, Luka Kirac, N. N., Bartul Stankić. Mate Cukon, Ivan Cukon, Ivan Kunst, Franjo Cerlienco, Josip Sirola, Josip Obornik, Antun Matichlo, Antun Milevol, Fran Vchar, Stjepan Blažić. Življeli hvalevrjedni darovatelji! Naprijed za naše škole!

Dalje je položeno u istu svrhu sljedeće: Sakupljeno po gosp. Viktoru Jurčić-u,

medju radnicima u kavani „Narodni Dom“ K 43.— Darovaše: po K 8: Mijo Poropat; po K 5: Jurčić, Iveša, Anka Ramos; po K 4: Dobriša; po K 3: Marija Kreissl; po K 2: Maričić, Ponec, Lorencin, Poropat, Iveša, Randić; po K 1: Dorčić. — Poslano je kroz zadnje doba što poštom, što osobno doneseno sa Nj. V. broda „Dinara“ K 60.— Darovaše: po K 10: Ante Sorić; po K 5: Ante Kovačević, Sime Kovačev, Sime Nejić, Petar Papan, Niko Srdarev, Ciril Jušić, Roko Stampalio, Stjepan Kljenak; po K 2: Antun Visković, Martin Marenčić, Sime Bubić, Bujačić, Bugarija, ukupno K 103.— zadnji iskaz K 43.239.99; sveukupno K 43.342.99. Življeli vrlo rodoljubi! Požrtvovno i ustrajno naprijed za našu srednju školu u Pull!

Dnevne vijesti.

Odlikovanje. Iz Janjine u Dalmaciji nam pišu: „Počasna kolajna za 40 godina vjerne službe“ bila je podijeljena Jurinović Frani p. Luke, koji već 50 godina služi kod gospodje Uratović Grljč Kate u Janjini.

Njemačka škola u Ruščuku. Naredbom bugarskog ministarstva prosvjete izraženo je njemačkoj školi u Ruščuku zvanično priznanje kao progimnaziji. Ova je škola osnovana 1911. sa 32 učenika, imala ih je 1916. — 291, a 1917. — 380. Tim je zauzela prvo mjesto medju svim nedržavnim školama u Ruščuku. Za srpanj je 1918. u izgledu otvaranje njemačke trgovačke škole, a u najkraćem vremenu i jednog njemačkog penslonata. („Gl. S. H. S.“)

Turopoljska vjerska banka u Velikoj Gorici na plemenit je način ustupila svoj primjerak „Hrvatskog lista“ da ga šaljemo kojem siromasnom djaku, radniku ili mornaru u Istri, dok će ona za taj broj i nadalje slati preplatu. Uredništvo se i uprava našeg lista za taj plemenit i rodoljuban čin našeg zavoda najsrdačnije zahvaljuje.

Prosvjeta.

Devedeseta knjiga „Zahavne Biblioteke“. Pod natpisom „Tina“ izašla je 90. knjiga ove biblioteke. Roman je to iz vojevanja Danske s Njemačkom od Hermana Banga. Ratnoga komedija doduše ne vidimo, ali čujemo riku topova, koja otkida Schleswig-Holstein od danske matere zemlje. Roman sasvim posebne impresionističke vrste. Sudbina pojedinaca tu je samo sredstvo da se prikaže snaga strasnaoga usuda, koji na čovjeka vreba odasvud iz atmosfere. Na prvi pogled kao da je sve ispretrgano i kao da nema unutrašnje veze, ali sve skupa ostavlja u čitaoca velebnu impresiju nesmiljenosti ljudskoga života. Melankolični smjehak pjesnikov prosijeva iz pesimističkoga pogleda na svijet i na rat, koji ne traži krvavih žrtava samo od muškaraca, nego i od djevojaka, koje padaju jedna za drugom. Tako i učiteljeva Tina pada usput žrtvom nesvjesne strasti oženjenog nadšumara Berga. Krv je krv, koja hoće da uskipl, dok se ne umiri i ne ohladni u kakovoj seoskoj kaljuži. I sva je ova veličajna tragedija prikazana kratkim osudnim rečenicama, utkanima bez nametljivosti u tkivo romana, koji teče kao velika, silna rijeka. Snažno umjetničko djelo. Cijena K 1.80. Za 30 helera nalme poskočile su cijene na knjigama ove biblioteke.

A. C.

Pokret jugoslavenskih žena i „Ženski Svijet“.

(Nastavak.)

Sa stanovišta osvješćivanja identična narodna pripadnosti sviju Jugoslavena, jest korak Kvedrova od najveće važnosti. Bezobzirno je izbacila i sjenu svakog separatizma iz svoje revije. Već samim fakat, da joj je uspjele sakupiti sve Jugoslavene oko svojeg lista i raširiti ga po čitavoj velikoj Jugoslaviji, jače će imati posljedice nego sve brošure, napisane za i proti jugoslavenskom ujedinjenju.

Iz čitave Slovenije, Istre, Dalmacije, Banovine, Bačke i Banata, Bosne i kraljevine stiču pretplate, novčani prinosi, pobudna pisma i članci za list. Slušajte! Mimo pretplate jest dosad darovano preko 1000 kruna. Ali dojmiljive od toga jesu imena i način darovanja: gdjica. Zora Djordjević, maturanica iz Požege u Srbiji moli, da se primi neznaatni prilog od 2 kruna, gdja. Stana Čirić iz Mitrovice na Kosovopolju pretplatila je svoju kćerku i poslala 2 kruna kao potporu listu. Istarske majke, nasljeduje taj primjer! Gdjica. Zorka Popovičeva, učenica iz Mitrovice kosovske, šalje 2 kruna od svojih malih prištednja. Radite i vi tako, istarske učenice, osobito vi, buduće učiteljice! Koliko vas je, od 17 prvih maturanica pazinskog učiteljska, pretplaćenih na list, u prvom

redu vama namijenjeni? I kolika ljubav k stvari zrcali se iz darova tih žena, čija domovina jest već 5 godina u ratnom stanju, zemlja pregažena i opljačkana protivnikom, puk izubijan i istjeran iz vlastite zemlje?!

Kvedrova piše u listnici uredništva: Mnoge Slovenke mi pišu, da s lakoćom razumiju s.-h. jezik, nekoje temeljitije od njih oboružale su se slovicama i rječnicama, jer hoće da prodru u sve finese bratskog jezika. — S Kosovog polja javlja mi kao jeka slovenskim pisnima jedna moderna kosovka djevojka „da je jedna domorotkinja već potpuno naučila latinicu čitati i pisati, a sada je i druga gotova da se nauči, to sve mojim molbama i trudom. Ovih dana imat ću šest djevojaka da učim čitati i pisati latinicu, sve su domorotkinje“, pa da mi ne zakuca srce u novoj vjeri u ljepšu našu budućnost? pridodaje s opravdanim oduševljenjem Kvedrova.

Dodajte, ođ dodajte, svi vi malih srca i duša i poklonite se tim ženama, naučite se od njih energije. Citajte list, pretplaćujte ga, širite ga i šalžite prinosu.

Iz prvog broja nekoga lista ne može se pro-suditi njegov značaj. Utemeljitelj može imati naj-ljepši program, a ipak mu se dogodi, da ga — bilo iz kojih razloga — ne može ostvariti. Tako se je moglo shvatiti i prvi broj „Ženskog Svijeta“. Nu već 4 dosad izišla broja odstranila su sumnje skeptika, a prekoračila i smjele nade onih, koji se ozbiljno za list zanimaju. Dosad štampanim član-

cima jest već dan značaj „Z. S.“ i nema sumnje, da će list taj značaj i unapredak uzdržati.

U narodnom pogledu jest list najjugoslaven-skiji od svih, šta su dosad izlazili. U tom smjeru ne radi sofistickom retorikom, košto se je osobito kratko pred ratom radilo, već širenjem istinite nabrazbe i medjusobnog upoznavanja Slovenaca, Srba i Hrvata. Hrvat, koji pozna povijest i književnost, političke ciljeve i kulturne težnje Slovenaca, ne može se izraziti o njima, da su za Hrvate „balast“; to može učiniti samo takav čovjek, koji znade više o Tunguzima nego o Slovencima. A ipak, riječ balast bila je u gornjem značenju štampana u listu, koji se ponosno zove „Hrvatska“. Jedini lijek protiv takovijeh žalosnih smjehnosti jest medjusobno upoznavanje. Treba odgojiti novu generaciju, sa sadašnjom se neda mnogo učiniti. Prestavite si samo buduću majku, odgojenu idejama „Z. S.“ i usporedite je sa današnjom: danas mora svaki od nas da dodje sam k uvjerenju, šta je, majka mu to ne zna kazati, jer ona ne zna ni sama, šta je. U školi to ne saznademo, jer kako da nam profesori to reku, kad to nije u učebnom redu! A u budućnosti moći će svako dijete da već s mlijekom materinim usiše ljubav k jugoslavenstvu, bez razlika granica i vjeroispovijesti. Oh, da li ćemo i to doživjeti?! Od nas to zavisi, mi kujemo sudbinu naših potomaka. Ako budemo radili, doživjet ćemo to, a ako ne uzradimo, bit ćemo s pravom od potomaka proklinjani. (Nastavit će se.)